

Uitgangspuntennotitie inkoop Wmo 2020

OWO

Versie 1.4

**Zelf zo lang het kan
Met ondersteuning van het netwerk indien aanwezig
Algemene voorziening waar mogelijk
Maatwerkvoorziening als het niet anders kan**

Van transitie naar transformatie

Met de decentralisatie van verantwoordelijkheden op het gebied van maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is op 1 januari 2015 een grote groep inwoners naar de gemeente gekomen voor begeleiding bij zelfredzaamheid en participatie. De gedachte achter deze decentralisatie is dat de gemeente dichter bij haar inwoners staat dan het Rijk en zo beter de ondersteuning kan organiseren.

De gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland (OWO-gemeenten) hebben de inkoop van Wmo-voorzieningen van 2015 zo ingericht dat er voor inwoners sprake was van continuïteit van de ondersteuning. Daarin zijn we geslaagd. Er zijn geen inwoners tussen wal en schip gevallen. Na de transitiefase van overdracht, inrichting en continuïteit, is het nu tijd voor de transformatiefase. Bij de inkoop van Wmo-voorzieningen per 1 januari 2020 willen we nadrukkelijk aandacht besteden aan doorontwikkelingen en vernieuwingen. Het doel van hiervan is de ondersteuning aan inwoners effectiever en efficiënter te maken.

Deze uitgangspuntennotitie geeft op hoofdlijnen een doorkijk en is de spreekwoordelijke stip op de horizon.

Begrippen worden toegelicht op de laatste pagina.

Doorkijk 2020 en verder, wat willen we bereiken?

Het doel van de inkoop Wmo 2020 is het transformeren van de ondersteuning, zodat kan worden toegewerkt naar een toekomstbestendige vorm van ondersteuning binnen het budget.

Dit is nodig omdat:

- de vraag van de inwoners verandert (o.a. doordat de levensverwachting stijgt en mensen langer thuis blijven wonen)
- het aantal inwoners dat gebruik maakt van Wmo ondersteuning toeneemt
- het aanbod van aanbieders verandert (o.a. van intramuraal naar extramuraal, ander activiteiten aanbod bij dagbesteding)
- zorg en ondersteuning verandert op basis van organisatorische en technologische ontwikkelingen
- onder andere door schaarste aan personeel in de zorg, stijging van de loonkosten en economische groei, de (uur)tarieven voor zorg en ondersteuning stijgen
- de gemeenten minder middelen ontvangen voor deze taken
- we de administratieve lastendruk willen verlagen
- we meer vernieuwingen in het ondersteuningsaanbod willen
- we willen dat het ondersteuningsaanbod doorontwikkelt op basis van de behoefte en mogelijkheden van de inwoner
- we nadrukkelijker vorm willen geven aan de verbinding tussen de verschillende wetten (P-wet, Jeugdwet, Wmo, Wlz, Zvw)

Doorontwikkeling en innovatie

De belangrijkste manier om ondersteuning effectiever en efficiënter te maken is doorontwikkeling. Daarnaast zetten we in op innovatie daar waar dit mogelijk en van toegevoegde waarde is. We benadrukken dat innovatie geen doel op zich is. Deze doorontwikkeling en innovatie kan onder andere ontstaan door:

- samenwerking

- de inzet van domotica
- het oprichten of doorontwikkelen van algemene voorzieningen dichtbij de inwoners
- de samenwerking met andere aanbieders en overstijgende domeinen

De inkoop 2020 moet als effect hebben dat de ondersteuning doorontwikkelt en vernieuwt. Voorwaarde hiervoor is een eenduidige omschrijving van het begrip doorontwikkeling en innovatie en de hier onder beschreven effecten die wij hiermee willen bereiken. Aanbieders moeten ook de (financiële) ruimte krijgen om te kunnen doorontwikkelen en innoveren.

Resultaat van de inkoop 2020

1. Versterking van het sociaal netwerk en optimalisering en facilitering van de inzet van vrijwilligers en/of mantelzorgers

Daar waar mogelijk wordt het sociaal netwerk van inwoners versterkt. Naast de partner en de kinderen worden familie, vrienden, burens en vrijwilligers actief ingeschakeld bij de ondersteuning en versterking van de zelfredzaamheid. Er zit echter een grens aan die ondersteuning, waarbij er aandacht is voor de individuele mogelijkheden van inwoners en het netwerk.

Naarmate inwoners met een aandoening langer zelfstandig blijven wonen, wordt de taak van de mantelzorger zwaarder. Het effect van de inkoop moet zijn dat mantelzorgers op maat worden ondersteund waardoor ze hun mantelzorgtaken zo lang mogelijk kunnen blijven uitvoeren. De inzet van vrijwilligers en mantelzorgers is geoptimaliseerd en wordt gefaciliteerd zodat professionals alleen worden ingezet daar waar zij nodig zijn. Vrijwilligers, mantelzorgers en professionals werken in elkaars verlengde. Bij Wmo-ondersteuning is de inzet van vrijwilligers, familie en mantelzorgers vergroot en de professionele inzet wordt effectief benut.

Optimaliseren inzet vrijwilligers:

Veel inwoners willen wel (incidenteel) iets voor een ander doen. Maar vraag en aanbod vinden elkaar nu nog onvoldoende.

2. Ondersteuning dichtbij en met lokale aanbieders en de inwoners organiseren

In de OWO-gemeenten kunnen inwoners voor passend aanbod van ondersteuning zo veel mogelijk terecht in het eigen dorp/de eigen directe omgeving en eventueel noodzakelijk vervoer is efficiënt geregeld. Inwoners blijven zo in hun vertrouwde omgeving en dichtbij hun netwerken. Hierdoor kunnen inwoners langer zelfstandig blijven. Daarnaast worden vervoersbewegingen beperkt en is het voor aanbieders niet zonder meer noodzakelijk grote investeringen te doen in vervoer of contracten te sluiten met vervoersbedrijven. De professionele inzet is ondersteunend aan vrijwillige initiatieven in de dorpen of wijken. Inwoners nemen actief deel en zijn betrokken in het zelf opzetten van activiteiten en diensten. Daar waar vrijwillige initiatieven ontbreken, wordt er meer initiatief van de professional verwacht. Bij de inkoop van ondersteuning wordt de professional gestimuleerd om, meer dan ze nu al doen, samen te werken met het vrijwillige netwerk en mantelzorgers.

Ondersteuning dichtbij:

Te denken valt aan passend aanbod binnen een afstandsgrens vanaf de woonplaats van de inwoner/cliënt.

Passend aanbod sluit aan bij de ondersteuningsbehoefte en de persoonskenmerken van de cliënt. Dit betekent niet dat de dagbesteding altijd aansluit bij de hobby van de cliënt.

3. Beweging naar lichtere vormen van ondersteuning

Er is sprake van een verschuiving naar lichtere vormen van (professionele) ondersteuning. De vraag naar ondersteuning is gedeeltelijk vervangen door inzet vanuit eigen omgeving: familie, mantelzorgers, vrijwilligers en algemene voorzieningen. De inzet van (professionele) ondersteuning en het beroep op maatwerkvoorzieningen is afgenomen of op een andere laagdrempelige wijze ingevuld. Binnen de Wmo wordt per ondersteuningsvorm uitgegaan van één basistarief voor professionele ondersteuning, tenzij er sprake is van bijzondere omstandigheden waardoor de inzet van specialistische ondersteuning met een hogere vergoeding gerechtvaardigd is. Hierbij worden hogere eisen gesteld aan de kennis en kunde van de professional en is de unieke problematiek van de cliënt altijd leidend.

Voorbeeld: de indicatievrije dagbesteding waar de gemeente Opsterland goede ervaringen mee heeft.

https://www.opsterland.nl/Inwoners/Zorg_en_ondersteuning/Thema_s/Dagbesteding_ouderen
Lokale ontmoetingsplekken zoals dorpshuizen zijn een optie voor een vergelijkbare voorziening.

Waar een inwoner zich kan ontwikkelen en (grotendeels) kan uitstromen moet de insteek zijn dat een gedeelte van de ondersteuning op basis van indicatie uiteindelijk niet meer nodig is.

4. **Efficiënte en effectieve samenwerking**

Om lichtere vormen van ondersteuning in te kunnen zetten focussen we op het faciliteren van de samenwerking tussen gebiedsteams, buurtinitiatieven, maatschappelijke organisaties, aanbieders van ondersteuning en andere partijen in het voorliggende veld. De scheidslijn tussen organisaties in zorg en welzijn en doelgroepen vervalt. Er wordt gekeken naar wat de inwoner nodig heeft en er wordt door de samenwerking integraal, effectief en efficiënt ingezet op de behoefte aan ondersteuning op het brede gebied van zorg, wonen en welzijn.

De begrippen effectief en efficiënt worden in een later stadium met zorgaanbieders en gebiedsteams gedefinieerd.

5. **Minder administratie en minder bureaucratie**

De opzet van algemene voorzieningen (van samenwerkende vrijwillige en professionele organisaties) moet bijdragen aan minder administratie en minder bureaucratie zowel bij inwoners (geen indicatieprocedures meer), aanbieders (niet meer per cliënt declareren) en bij gebiedsteams (minder administratieve processen). Er ontstaat ruimte voor aanbieders om de eigen kennis en kunde optimaal in te zetten waarbij de inwoner centraal blijft staan.

Minder administratie en minder bureaucratie staan op gespannen voet met concretere kwaliteitseisen en het monitoren (zie randvoorwaarden, punt 7).

6. **Inzet van technologie en domotica**

De integratie van technologie en diensten, ten behoeve van een betere kwaliteit van wonen en leven is een belangrijke manier om de Wmo-ondersteuning effectiever en efficiënter in te zetten. Mantelzorgers, vrijwilligers en professionals kunnen effectiever en efficiënter ingezet en ondersteund worden door gebruik te maken van handige apps en sensoren in en om de woning. Nieuwe technologieën kunnen onder andere worden ingezet bij huishoudelijke taken. Daarnaast is het niet altijd nodig om fysiek langs te komen voor kleine ondersteuningsvragen en voor onderdelen van begeleiding.

7. **Optimaal resultaat met de beschikbare middelen**

Er wordt gekeken naar andere vormen van financiering die stimuleren tot doorontwikkeling en innovatie. Hierdoor ontstaat een reductie in kosten.

Randvoorwaarden

1. **Continuïteit van ondersteuning**

De cliënt blijft passende ondersteuning ontvangen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van overgangstermijnen en waar nodig zal een warme overdracht plaatsvinden.

2. **Kwaliteitseisen professional, dienstverlening en organisatie**

Er zijn goed toetsbare kwaliteitseisen vastgelegd ten aanzien van de organisatie, de dienstverlening en de professional. Gehanteerde begrippen zijn helder en eenduidig. Daarnaast is het mogelijk om op basis van een simpele maar objectieve methodiek te toetsen of de ondersteuning nog in lijn is met de gestelde doelen en resultaten. Uitgangspunt blijft dat kwaliteit toetsbaar is, dat hierop controle plaatsvindt en dat er geen overbodige administratie en bureaucratie is ontstaan.

3. **Signaleringsfunctie**

Er is sprake van actieve signalering door alle partijen die bij de inwoner zijn betrokken. Betrokkenen weten welke signalen zij moeten melden en waar zij kunnen melden. Er wordt actief actie ondernomen op basis van die signalen.

4. **Regiefunctie gebiedsteam**

De cliënt kiest samen met het gebiedsteam passende ondersteuning. Indien wordt verwezen naar een maatwerkvoorziening, formuleert het gebiedsteam concrete doelen en bewaakt deze samen met de cliënt en aanbieder.

5. **Inzicht in beschikbare voorzieningen**

Gebiedsteams en andere professionals hebben een goed inzicht in het aanbod van alle voorzieningen. Zodat samen met inwoners een keuze kan worden gemaakt voor de meest geschikte voorziening.

6. **Actief contractmanagement**

Er wordt actief contractmanagement uitgevoerd, waarbij periodiek tevens wordt gekeken welke aanbieders ondersteuning hebben geleverd. Daar waar aanbieders niet (meer) actief of slechts beperkt actief zijn, zonder dat dit unieke onmisbare ondersteuning betreft, kan het contract worden beëindigd.

7. **Monitoring**

De uitvoering van de ondersteuning is te monitoren op:

- tevredenheid van de inwoners
- resultaten van de ondersteuning
- samenwerking met vrijwilligers en andere professionals
- mate van doorontwikkeling en innovatie
- efficiënte inzet van (financiële) middelen
- kwaliteit van de ondersteuning

8. **Wees enthousiast, ondernemend, creatief, flexibel, verbindend**

De transformatie vraagt van ons als gemeenten, maar ook van de Wmo-cliënten, de vrijwilligers en de professionals dat we op een positieve en constructieve manier samenwerken aan een mooie samenleving met ondersteuning op maat voor al onze inwoners.

Begrippen

<u>Algemene voorziening:</u>	Een algemene voorziening is het aanbod van diensten of activiteiten dat, zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers, toegankelijk is en dat is gericht op maatschappelijke ondersteuning.
<u>Maatwerkvoorziening:</u>	Een op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen.
<u>Mantelzorg:</u>	Hulp ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen, opvang, jeugdhulp, het opvoeden en opgroeien van jeugdigen en zorg en overige diensten, die rechtstreeks voortvloeit uit een tussen personen bestaande sociale relatie en die niet wordt verleend in het kader van een hulpverlenend beroep.
<u>Zelfredzaamheid:</u>	In staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden.
<u>Inwoner:</u>	Persoon die woonachtig is in één van de gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en/of Opsterland.
<u>Cliënt:</u>	Een inwoner die op basis van een Wmo-indicatie gebruik maakt van een maatwerkvoorziening.
<u>Domotica:</u>	Toepassing van ICT en elektronica in de woning en woonomgeving ter ondersteuning van bewoners en dienstverleners (bijvoorbeeld beeldbellen, robotstofzuiger).
<u>Doorontwikkelen:</u>	Verder ontwikkelen en verfijnen.
<u>Innovatie:</u>	Innovatie is de ontwikkeling en succesvolle invoering van nieuwe of verbeterde producten en diensten. Innovaties kunnen zowel technologisch als niet-technologisch van aard zijn.